

Пловдивски разговори

Боряна Георгиева разговаря с участниците във фестивала

С Виктор Бойчев - селекционер на фестивала, директор на ДКТ-Пловдив

– 16-ото издание на фестивала отбелязва вече траен интерес към кукления театър и за възрастни. Тази година нашият театър не направи представление за възрастни, но виждам, че колегите от други театри вече са направили подобни представления, които много достойно стоят в палитрата на фестивала. Паралелно с това театърът отново работи за най-малките. Но се притеснявам, че в желанието си да обслужим донякъде егото си на творци, не знаем какво още да дадем на детското представление и на децата чрез него. Тоест чувствам се дължник на децата, искам нашият театър да имам още повече детски представления, чрез които по най-откровен, най-приятелски и честен начин да води диалог с детето. Може да сме добри в това, но сме далеч от съвършенството...

– ...но имате цел, имате посока...

– Наистина смятам, че посоката е тази. В момента българският куклен театър търси да намери себе си в нови пространства. 5–6 години след 10 ноември 1989 г. театърът съществувахе някак инертно. Театърът като административна структура, като репертоарен театър – този театър по принцип е инертен, той съхранява в себе си дълго време някаква традиция. Този период в историята на българския театър според мен отшумя и имам усещането, че театърът започва да търси себе си наново. В своите нови пътеки той, едва пристъпвайки все още, ще тръгне все по-уверено. И един от показателните примери за мен е спектакълът “Жажда” на Велимир Велев и завършилите вече студенти от класа на проф. Дора Рускова. Те показаха едно любопитно бъдеще. Те ни показаха какво би се случило след време в кукления ни театър. Затова много се радвам, че този спектакъл гоиде и беше показан на фестивала. Смятам, че в този момент те имаха нужда някой да подкрепи техните усилия

да бъдат заедно и да искат да се събират заедно за напред. Всичко, което зависи от мен, ще направя, за да получат подобна възможност. Смятам, че това ще бъде пример за следващите, които ще гоидат и ще продължат нататък. Смятам, че имаме нужда в българския театър от повече толерантност, от повече култура на взаимоотношенията помежду ни като театрални, а не да коментираме само задкулисно някои неща. И затова благодаря на Вера Стойкова, че се опита да не го направи задкулисно, а да го направи предкулисно. Разбира се, най-вероятно трябваше да има много повече аргументи за горуране и смятам, че така ще бъде в бъдеще. Отдавна много ми се иска журито да прави коментар при присъждането на наградите. Дори си говорихме с Дарин Петков дали въобще са необходими награди. Те сякаш само пораждат интриги. Дали все пак не е по-чисто да помислим да награждаваме всеки един спектакъл с обсъждането му, с нашите мисли и отношението си към него. Когато преди девет години гоидох в този театър, тук се обсъждаха спектакли на събирания, които бяха абсолютно формални. Махнах ги, както махнах и бюлетина на фестивала, защото се правеше от непрофесионалисти. И така, във всичко, което се опитваме да правим в Пловдив, гледаме да запазим най-важното и да се отървем от гребните подробности и от вредните навици. Не е възможно да стане идеално и първа с годините се надявам, че ще се доближаваме все повече и повече до мечтите си.

С Вера Стойкова - председател на журито, директор на ДКТ-Варна

– Общото впечатление от фестивала е както винаги добро. Има и някои проблеми, които мисля, че е време да си кажем. И за тях (с чувство за хумор, за да не разваляме хубавата вечер на обявяването на наградите) си позволих да говоря. В трудните години, в които сме се опитвали да се развиваме, сме позагубили критерия. Преди имахме общ критерий и той беше много висок. Напоследък всеки се справя както може със ситуацията си, но не бива в изкуството да се оправдаваме непрекъснато с липсата на средства. Понякога с малко ресурси можеш да направиш нещо голямо. Стига да имаш голяма цел. И апелът ми беше да си казваме истината в очите, да посочваме хубавите неща и да гоним тях, а не да се задоволяваме с малкото. Както на всеки фестивал, и тук имаше и хубави неща. Посредствените неща не са от фестивала, те са от общото състояние на изкуството в момента в България. И се надявам, че оттук нататък ще имаме едно наум, когато се срещаме, когато предлагаме продукция и най-вече – когато я създаваме.

– Това ли е причината да промените дефинициите на наградите?

– Да. Те бяха: за най-добър спектакъл, за иновации в кукления театър и поощрителна награда. Смя-

Сцена от “Жажда”, ВИА театър, режисьор Велимир Велев

“Thirst”, VIA Theatre, directed by Velimir Velev

там, че поощрителна награда на професионалисти не бива да се дава, тя може да се даде само на самодеец. Иновации нямаше, за да ги отбележим. А "най-добър спектакъл" е понятие, което може да изпълни със съдържание само спектакъл, който е предизвикал бум. Бих го дала на "Жажда", който гледахме тази вечер, но за съжаление той е извън конкурса. Така че, ако не е огромно събитие, не трябва да се дава награда за цялостен спектакъл. Затова преиначихме наградите. Така хората наистина знаят защо са получили награда, т.е. знаят кое е хубавото в тяхното представление и, ако се ориентират по него, в бъдеще ще правят още по-хубави неща.

– Единодушно ли беше журито?

– Бяхме почти единодушни. Имаме госта общ критерий с останалите членове на журито. С колежата от Русия беше много приятно да се работи.

– ...**"Барон Мюнхаузен", Румен Гаванозов, Иро и Неделина...**

– ...и Лаура Кибел определено, тя ни втрещи. Те се отличиха. Защото се борят с материала си, с недобрите неща в спектаклите си, които, ако бяха много добри, щяха да получат наградата за цялостен спектакъл. Та тези хора се преборват и излизат начело. Борбата е нещо много важно, трябва да ѝ се отдели внимание, за да се каже: "Това е пътят."

С Лаура Кибел - актриса

– Вие променяте представите на публиката за възможностите на краката...

– Мисля, че хората трудно могат да допуснат, че и краката им си имат свой характер и ги повеждат понякога в неочаквана за тях посока. Свикнали сме да разбираме езика на жеста, разговаряйки предимно с ръцете си, но знаете ли, разбрах, че и стъпалата не по-малко изразяват нашите чувства. Те могат да бъдат нежни или срамежливи, тъжни или щастливи. Това е истинската изненада на моето представление. Много неща мога да изразя с краката си. Всички правят куклите си за ръце, а само аз в целия свят ги правя за стъпалата. Обичам да разказвам истории без гуми, затова и моят спектакъл е разбираем навсякъде, където краката ме отвеждат. Краката могат да мислят, не мислите ли?

– Когато човек взема важни решения, на краката си ли да разчита, или на главата си?

– Не, не, само на сърцето. Опитвам се да кажа с този спектакъл важни неща. Чрез него говоря против войната, против армията, против убийствата на животни, против жестокостта у човека. Като цяло моята игра не е само забавление, а също и мъничко послание, надявам се.

С Румен Гаванозов - актьор

– Какво е за теб получената награда?

– Много ѝ се радвам. Това е оценка за работата ми. Има обаче нещо, с което не съм съгласен. Това е оценката, която председателят на журито даде на селекцията на фестивала. Мисля, че тази година се-

Плакат към спектакъла "Кралу Марко", Куклен театър – Крагуевац, Сърбия, режисьор Веселка Кунчева

"King Marco", Puppet Theatre – Kraguevatz, Serbia, directed by Vesselka Kuncheva

лекцията е по-силна от други години, тя е интелигентно направена, събрани са различни спектакли – за различни възрасти и стилово различни, с различен заряд.

– Прегрочиташ да играеш в спектакли за възрастни. Как ти се случи Лазар?

– Да, това наистина трябва да ти се случи. Яна Цанкова си го пожела, предложи ми го, плеснахме с ръце и се прегърнахме. След което се хванахме за гушите от самото начало. Работихме много дълбоко и доста време, защото материалът е труден – и като драматургия, и като обем.

– И двамата сте много възкителни...

– Да, и слава Богу, защото иначе нямаше да се получи. Мисля, че резултатът е добър, дай Боже представлението да има живот, защото ще става много по-добро. Текстът на Радичков е изключителен. Сложността на

задачата беше много сериозно предизвикателство и изпитание, което обогатява. В същото време развитието на образа на Лазар е много впечатляващо и ние сме се стремили да се чете това развитие: отначало през какво се минава, през узряването до презряването, до циничния възрастен човек, на който всичко му е ясно – и то го болка.

– Има ли момент от спектакъла, който усещаш много лично?

– Доста са тези моменти. По-скоро бих го казал с мои гуми. Например това отчаяние, което наляга човека, след като разбере, че го голяма степен всичко е илюзия и в битуването, и в гребните житейски неща, с които човек се бори всеки ден и с които фактически си губи времето...

С Теодора Попова - режисьор

– Разбрах, че спектакълът се е родил в резултат на вътрешната ти тревога...

– Не точно тревоги, по-скоро някакви мислички, които не ми даваха мира и опитвайки се да намеря отговор за себе си, исках да дам отговор и на останалите хора, които срещат трудности в живота си, или просто имат някакви проблеми. "Искам да бъда нормален" е посветен на трудността да бъдеш личност, да бъдеш индивид. Дълго съм се чудила дали средата формира характера, или по някакъв начин той е генетично заложен. Но виждам, че на различните хора им е много трудно да се впишат в обществото, да бъдат щастливи. Те стигат до безизходица, в която, от една страна, искат да бъдат като останалите, да живеят заедно с тях, но от друга, не могат да бъдат като тях, защото не се чувстват добре. В същото време, ако бъдат верни на себе си, се чувстват изключително самотни. Много е тъж-

на тази история...

– Но ти я погнасяш много забавно...

– Естествено. Не смятам, че публиката трябва да я смакваме, да я притискаме, да я накараме да преживява страхотна грама, а просто искаме тя да се замисли по един или друг въпрос. Човек така е устроен, че обича повече да гледа нещо, което го забавлява.

– Защо на тези “ненормалните” понякога им се иска да бъдат нормални?

– Самотата. Чувството, че си различен, чувството, че никой не те разбира... Когато говоря за самота, започвам от духовната самота и минавам през всичките ѝ други форми. Има и друго: различните гразнят. Обществото е много лошо към онези, които по някакъв начин не отговарят на изискванията на масовката. Защо аз, която имам апартамент в центъра на София, живея на квартира в Добрич, защо спя по гримьорните, защо пътувам постоянно, защо не мога да създам една по-продължителна интимна връзка... От теб се очаква да не блестиш, да не изпъкваш, защото това притеснява, защото е гразнещо. Винаги когато съм срещала талантив човек или човек, който по някакъв начин представлява нещо особено, чувството в мен е възхищение, дори радост, че имам възможност да контактувам с такъв човек. Защо мразим изключително успешите, мразим талантивите? Тъжно е.

– А не е ли илюзия да се спасяваш от самотата като се правиш понякога на “нормален”?

– Замислих се...

– Защо плачеш...

С Христина Арсенова - режисьор,
директор на ДКТ-Бургас

– Всеки път се притеснявам дали “Както ви харесва” ще хареса на хората, защото ние толкова му свикнахме, докато го репетирахме. Репетиционният му период беше такъв, какъвто е в драматичните театри. Отлежаваше, цяло лято го репетирахме. И всеки път, когато го играем, е различно. Много зависи от това в какво състояние са актьорите, защото това е много интимно представление. То не е за човешките страсти, а за единствената страст, любовта, от която тръгват всички останали състояния на духа и на сърцето. Най-смешното е, че то е направено по поръчка. Сигурно никога сама не бих събрала смелост да посегна на Шекспир. Навремето завърших английска гимназия, за да чета Шекспир в оригинал. По стечение на обстоятелствата преди години се запознах с директора на фестивала в Санта Барбара. Понеже е приятел, когато преди две години правеше Шекспиров фестивал, ми каза: “Направи нещо и елате!” И аз трябваше да съобразя решението си дори с това, че минаваме океана. Но пък когато те ограничават различни обстоятелства, стигаш до най-съкровеното си и си казваш: “Това е моята тема.” Непрекъснато се разминаваме, не обичаме да споделяме един с друг онава, което чувстваме, в отношенията ни има неискреност, в тях няма достатъчно нежност, която за

мен е основна липса в съвременния свят... Всеки я иска, но никой не я дава. И така, искахме да направим нежно представление, поне за позицията на жената в спектакъла. Защото това е спектакъл за един мъж и една жена и за това как те се разминават в любовта си, защото не смеят да си кажат, че се обичат. Вечна тема.

– Наистина ли все по-трудно си казваме, че се обичаме?

– Определено. Факт е, че всички хора, независимо дали сме изиграли добре или лошо представлението, намират своите пет изречения в спектакъла, които са казвали на някого, или които не са посмели да му кажат. Не са посмели да признаят, че обичат, защото любовта наистина е и слабост, но и сила, ако погледнеш на нея така.

– Да не би любовта да си отива?

– Напротив. Не я показваме, но тя съществува, тя е единственото, което сплотява. Между другото така дойде и решението за топката на сцената, която може би никой не разбира какво значи. Със сценографа идеята ни беше да има едно кълбо от страсти и единственото, което ги свързва, да е нишката на любовта. Когато я издърпаш, всичко се разпада. И понеже при Шекспир кърпата много често е символ, решихме нишката, която е доста експонирана, да бъде заменена с червена кърпа.

– С какво настроение искаш да си тръгва публиката след спектакъла?

– Много хубава беше реакцията на едно момиченце, което дойде и каза: “Аз просто искам сега да правя любов.”

Сцена от
“Желанието,
наречено Фауст”,
ДКТ-Пловдив,
режисьор Сергей
Столяров

“The Desire, Named
Faust”, State
Puppet Theatre –
Plovdiv, directed by
Sergey Stolyarov

Гости на
фестивала:
Кремена
Бабачева, Стоян
Сърданов, Слава
Рачева

Festival guests:
Kremena
Babacheva, Stoyan
Sardarov, Slava
Racheva

